



## Finanční zdroje neziskových organizací

Zdroje financování neziskových organizací můžeme dělit na následující skupiny:

### Přímé

- členské příspěvky,
- příspěvky státního a obecního rozpočtu, fondů (většinou v podobě dotací),
- nadace (podoba grantů)
- dary od občanů a firem, či jiných NNO (církve, občanská sdružení)
- tržby z vlastní činnosti.

### Nepřímé

- Daňové úlevy
- Osвобоzení od poplatků

## Neveřejné (soukromé) zdroje

- Tuzemské a Zahraniční
  - Fyzické osoby – individuální dárcovství
  - Právnícké osoby
    - Neziskové - (nadace, nadační fondy)
    - Ziskové - obchodní společnosti (s.r.o., a.s., živnostníci) - upřednostňují poskytnutí svých výrobků, služeb či formu sponzoringu,
- Důvody:
- filantropie,
  - společenská zodpovědnost,
  - reklama,
  - snížení základu daně.

## Podpora a ovlivnění neziskových organizací státem v ČR - finanční

*Podpora nepřímá* - daňové zvýhodnění a osvobození od daní a poplatků.

*Podpora přímá nárokovatelná* - při splnění určitých zákonem stanovených podmínek existuje nárok na prostředky ze státního rozpočtu (příspěvek na činnost politických stran, financování církví)

*Podpora přímá nenárokovatelná* – možnost získat finance z veřejného rozpočtu, na tyto prostředky však není právní nárok, mají podobu grantů, příspěvků či dotací, fungují na principu účelovosti.

## Veřejné zdroje

rozpočty institucí veřejné správy, tj. státní správy i samosprávy

- (Státní rozpočet, rozpočty ÚZS (krajů, obcí)
- státní fondy,
- Grantová agentura ČR,
- v neposlední řadě různé zdroje z Evropské unie.
- Mezi nahodilé (výjimečné) veřejné zdroje v ČR patří Nadační investiční fond

## Možné způsoby / formy / nástroje financování NO z veřejných zdrojů

- Dotace (subvence a granty)
- Veřejné zakázky
- Smlouvy o poskytování služeb (kontrakt, licence)
- Na základě zákona (financování církví a neziskových organizací i soukromých škol, politických stran)

*Princip: čím je lépe definován objem a obsah veřejná služby či veřejného statku, tím je lepší použít kontrakt, či veřejnou zakázku.*

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Praktické příklady definovaného vztahu (ČR) státu a neziskových organizací

- Přes podporu dárcovství
- Daňová zvýhodnění neziskových organizací
- Definování státní dotační politiky ČR vůči NNO a definováním hlavních oblastí státní dotační politiky
- Loterie, veřejné sbírky
- Legislativní vymezení práv a povinností neziskových subjektů

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz



### Politika České republiky vůči neziskovému sektoru

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Je nutné definovat politiku ČR vůči neziskovému sektoru?

Které faktory jí především ovlivňuje?

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### RNNO

Stálý poradní, iniciativní a koordinační orgán vlády  
1992 byla zřízena Rada pro nadace  
→ tvorba koncepce a přerozdělování příspěvků z Nadačního investičního fondu.  
1998 byla Rada pro nadace transformována na Radu vlády pro nestátní neziskové organizace  
→ soustřeďuje, projednává a předkládá vládě informace o NNO, podklady a návrhy, vztahující se k vytváření vhodného prostředí pro jejich existenci a činnost.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### RNNO – složení rady, výbory

36 členů, předsedkyně - ministryni **MUDr. Džamila Stehlíková (SZ)**  
Další členové:

- zástupci NNO, kteří tvoří vždy nejméně polovinu všech členů Rady,
- zástupci ústředních orgánů státní správy, do jejichž kompetence patří výkon státní politiky vůči NNO,
- zástupci spolupracujících krajů.

Výbory RNNO

- Výbor pro spolupráci s Evropskou unií
- Výbor pro spolupráci s regiony
- Výbor pro Nadační investiční fond
- Nově legislativní výbor

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### RNNO – oblasti působnosti

- Koncepční a realizační podklady pro rozhodnutí vlády, týkající se podpory NNO, legislativní a politická opatření, která se týkají podmínek jejich činnosti,
- Zabezpečuje spolupráci mezi ústředními orgány státní správy a spolupracujícími kraji v oblasti podpory NNO, včetně dotační politiky
- NNO v rámci Evropské unie, zapojení ČR do EU s ohledem na NNO
- Zabezpečuje dostupnost a zveřejňování informací o NNO, opatřeních státní politiky, která se NNO týkají;
- Zabezpečení Informačního systému o NNO,
- Využívání a rozdělování finančních prostředků z NIF

<http://www.vlada.cz/cs/rvk/rnno/uvod.html>

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### RNNO – výstupy

- Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu NNO
- Hlavní oblasti dotační politiky vůči NNO
- Informace o poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím
- Rozbory financování NNO z vybraných veřejných rozpočtů
- Informační systém NNO a Evidence NNO

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Státní dotační politika vůči NNO

- uskutečňuje se prostřednictvím tzv. veřejných výdajových programů.
- Programy resp. dotační tituly vyhlášují a jsou za ně odpovědná jednotlivá ministerstva, respektive poskytovatelé dotací.
- Programy jsou realizovány zpravidla udělováním dotací na základě výběrového řízení.
- dotace směřující na aktivity NNO jsou poskytovány konkrétní organizaci na předložený projekt výhradně na jeden rozpočtový rok a není na ně právní nárok.
- Přijetím jednotných zásad pro poskytování dotací byla sjednocena procesní stránka a díky každoročnímu vyhlásování tzv. hlavních oblastí státní dotační politiky dochází také ke sjednocení věcné stránky státní dotační politiky.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu NNO

Rídí se usnesením vlády České republiky ze dne 7. února 2001 č. 114, Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a uskutečňuje se prostřednictvím vyhlásování programů

Dotace se poskytují podle § 7 zákona č. 218/2000 Sb.:

- občanským sdružením,
- obecně prospěšným společnostem,
- církevním právníkům osobám,
- dalším právníkům osobám, založeným nebo zřízeným k poskytování zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a k poskytování sociálně právní ochrany dětí, pokud tak ústřední orgán státní správy rozhodne,
- dalším právníkům osobám, stanoví-li tak zvláštní zákon

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Hlavní oblasti dotační politiky vůči NNO (xls)

- Jsou odvozeny od plánu vyhlásování programů jednotlivých ministerstev.
- Programy ministerstev jsou shrnuty do skupin (hlavních oblastí) podle účelu nebo cílových skupin, jimž jsou určeny.
- Dokument pak slouží ponejvíce tomu, aby si veřejnost mohla vytvořit obrázek o tom, jaké cíle stát při poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím sleduje.
- Pojmenování hlavních oblastí zároveň slouží k meziresortnímu propojení celého procesu dotační politiky, protože bez nich by dotační programy zůstaly izolovány na jednotlivých resortních ministerstvech.

→ *Hlavní oblasti je tedy nutné brát spíše jako komunikační nástroj vůči veřejnosti i vůči ostatním resortním ministerstev*

1999 – 10 oblastí, 2007 – 23 oblastí, 2008 přes 30 oblastí

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

- **Podpora činnosti NNO:** v rámci těchto programů stát finančně podporuje ty neziskové organizace, jejichž činnost je pro stát žádoucí a užitečná. Do uvedené skupiny patří např.: Program pro podporu činnosti občanských sdružení působících v oblasti regionálního školství, Program veřejně účelných aktivit občanských sdružení zdravotně postižených aj.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

- **Nákup veřejných služeb:** účelem těchto programů je nákup veřejných služeb od neziskových organizací. Tyto programy představují významný státní prostředek, jak zabezpečit poskytování vybraných veřejných služeb. Způsob a kvalita poskytování veřejných služeb je jedním z hlavních kritérií při posuzování projektu. Mezi programy lze zařadit např.: Státní podpora sportu, Podpora sociálních služeb aj.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

■ **Programy naplňující meziresortní politiky:** programy mají naplnit cíle konkrétní politiky, která byla přijata na vládní úrovni a má podobu koncepce či strategie. Programy jsou vyhlášované resortními ministerstvy, avšak většinou existuje státní orgán, který je za implementaci politiky zodpovědný. Lze sem zařadit např.: Program protidrogové politiky (Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky), Zahraniční rozvojovou spolupráci aj.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

■ **Programy naplňující resortní politiky:** tyto programy mají rovněž naplnit cíle konkrétní politiky, avšak té, která byla přijata na resortní úrovni. Programy nejsou určeny primárně pro neziskové organizace a mohou se do nich přihlásit i jiné subjekty. Patří sem např.: Národní program řešení HIV/AIDS, Veřejné informační služby knihoven aj.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

■ **Ostatní programy:** programy naplňují zákonná ustanovení, k jejichž plnění se stát zavázal a které realizuje ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi. Např.: Dobrovolnická služba organizovaná podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

**Dotační politika – principy jimiž by se měla řídit**

- Princip rovných podmínek pro poskytnutí dotace
- Princip stability podmínek poskytování dotací
- Princip produkční efektivnosti
- Princip transparentního financování
- Princip zachování požadované kvality poskytované veřejné služby
- Princip rovných podmínek pro příjemce služeb

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

**Politika ČR vůči NNO - nevýhody**

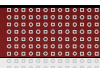
- RNNO
  - Je "pouze" poradním orgánem
  - Je založena na principu partnerství státu, krajů a NNO, avšak mnoho členů (36), těžké se sejit, natož se na něčem usnést.
- Politika vůči soukromému neziskovému sektoru
  - Zahrnuje jen některé právní formy neziskového sektoru – pouze NNO
  - Nezávazná pro územně samosprávné celky
  - Doposud nedefinován vztah státu a NNO (nejlépe vztah k celému soukromému neziskovému sektoru) – těžké vzhledem k heterogennímu komplexu institucí a vztahů

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

**Otázky k zamyšlení**

Kdo se podílí na tvorbě koncepce politiky ČR vůči neziskových organizací?

Kdo se podílí na tvorbě jednotlivých hlavních oblastí státní dotační politiky?



### Další informační zdroje k přednášce

- Peková J., Pilný J., Jetmar, M. *Věřejná správa a finance veřejného sektoru*.  
Praha : ASPI, 2005, ISBN:80-7357-052-1.
- Potůček, M. a kol. *Věřejná Politika*.  
Praha : SLON, 2005, ISBN: 80-86429-50-4.
- Rozbory financování NNO z vybraných veřejných rozpočtů 2003 až 2005
- <http://www.vlada.cz/cs/rvk/rnno/uvod.html>
- <http://www.e-cvns.cz>

